

Finansdepartementet och sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare
Finansdepartementet

Ert datum
2018-01-23

Er beteckning
Fi2018/00106/DF

Vårt tjänsteställe, handläggare
Helena Holmqvist, 0766 260 277,
helena.holmqvist@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Försvarsmaktens yttrande över slutbetänkande Reboot – en omstart för den digitala förvaltningen (SOU 2017:114)

Sammanfattning

Försvarsmakten ställer sig positiv till en kontrollerad utveckling av digital förvaltning och instämmer i behovet av en strukturerad reglering inom informationssäkerhetsområdet. Vidare ställer sig Försvarsmakten positiv till förslaget på ett gemensamt övergripande mål av digitaliseringsarbetet för de statliga myndigheterna som för övriga offentliga myndigheter. Myndigheten bejakar även införandet av en statlig elektronisk identitetshandling som kommer att öka möjligheterna för en säker elektronisk identifiering. Försvarsmakten vill också lyfta fram att myndigheten strävar efter att i kontakt med enskilda och företag samt med den offentliga förvaltningen erbjuda digital kommunikation.

Även om Försvarsmakten övergripande är positiv till de förslag som utredningen lägger fram vill myndigheten peka på att det finns ett antal viktiga frågor att arbeta vidare med vad avser utredningen som helhet. I delar av utredningen är det svårt att uttyda vilken information som bör eller inte bör tillhandahållas och vilka myndigheter som bör eller inte bör omfattas av de föreslagna författningskraven. Med detta som bakgrund menar Försvarsmakten att utredningen saknar relevanta aspekter som sätter den digitala förvaltningen i en aktuell kontext. Utredningens förhållningssätt som Försvarsmakten menar kan uppfattas som okritisk, och avsaknaden av en nationell informationsvärdering, innebär att realiserbarheten i utredningens förslag kan ifrågasättas. Med anledning av detta föreslår Försvarsmakten att en nationell informationsvärdering genomförs före det att kraven på digitalisering omsätts till lag.

(HHO)

Postadress
Försvarsmakten
107 85 Stockholm

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se

Vidare menar Försvarsmakten att tillåta privata aktörer att ansluta till den digitala infrastrukturen, Mina meddelanden, riskerar att skapa nya sårbarheter för hot utifrån vilka kan bidra till en ökad risk att obehöriga får tillgång till känslig information.

Försvarsmakten anser även att myndigheten ska undantas från tvingande krav på digitalisering. Detta med anledningen av att de operativa uppgifter som Försvarsmakten utför kräver att myndigheten har full rådighet och handlingsfrihet i hur uppgifter och information hanteras för att kunna verka i hela konfliktskalan fred, kris och krig. Att tvingas ansluta sig till den digitala infrastrukturen skulle innebära en begränsning i myndighetens hantering av uppgifter och information.

Effektiv styrning

Försvarsmakten ser inga problem med att regeringen innefattar statliga myndigheter och övriga offentliga myndigheter i ett och samma gemensamma övergripande mål för digitaliseringsarbetet. Inte heller ser Försvarsmakten några problem med att resultatet av den ökande kvaliteten och effektiviteten vid användande av digitala medel i den offentliga förvaltningen följs upp och bedöms av Digitaliseringsmyndigheten¹. Försvarsmakten kan däremot se ett problem med att utredningen inte är tydlig i vilken information kring myndigheternas digitalisering som ska komma att omfattas av kraven på återrapportering till regeringen. Myndigheten ser ett liknande problem i det förslag som avser uppdraget till Digitaliseringsmyndigheten, eftersom det i utredningen inte framgår vilken informationssäkerhetsmognad som avses mätas och följas upp. Bristen på information gör det därför svårt att ta ställning till förslagen som helhet.

Även om Försvarsmakten menar att det är svårt att i utredningen uttyda vilken information eller vilka myndigheter som omfattas, vill Försvarsmakten påtala att det är av största vikt att myndigheten själv kan styra vilken information som myndigheten kan och bör lämna ifrån sig. Försvarsmakten anser även att myndigheten själv bör styra på vilket sätt information delges. Anledningen till detta är de säkerhets- och skydds krav som ställs på myndigheten. Vilka ytterst syftar till att säkra tillgången till information och system vid krig men även vid fred och kris. Detta samtidigt som myndigheten ska hålla information och system skyddade från presumtiv motståndare.

Försvarsmakten bejaktar förslaget om att det behövs en strukturerad reglering inom informationssäkerhetsområdet. I nuläget är tillsynen av informations-säkerhetsfrågor fördelad på flera myndigheter och antalet kommer även att öka med införande av NIS-direktivet². 2017 föreslog Försvarsberedningen i en departementskrivelse att regeringen borde se över hur tillsynen av

¹ Försvarsmakten följer remissens benämning av Digitaliseringsmyndigheten även om myndigheten har bytt namn till Myndigheten för digital förvaltning

² Europaparlamentets och Rådets direktiv (EU) 2016/1148, den 6 juli 2016, om åtgärder för en gemensam nivå av säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen

informationssäkerhetsområdet ska samordnas i den civila sektorn.³ Hur Försvarsberedningens förslag och utredningens förslag harmoniserar framgår inte av remissen. Vidare framgår det inte heller om förslaget att se över tillsynen av informationssäkerhetsområdet avser den civila sektorn eller försvarssektorn eller båda två. Om förslaget avser den civila sektorn anser Försvarsmakten att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är en möjlig myndighet för uppdraget. Om förslaget avser försvarssektorn menar Försvarsmakten däremot att den myndighet som får uppdraget bör vara Försvarsmakten och/eller Säkerhetspolisen (Säpo). Detta med anledning av att Försvarsmakten och Säpo i nuläget är tillsynsmyndigheter inom informationssäkerhetsområdet för bland annat försvarssektress. Försvarsmakten anser också att det i uppdraget bör ingå att de förändringar som sker på tillsynsområdet ska beaktas, med anledning av att en ny säkerhetsskyddslag har upprättats.

Statlig elektronisk identitetshandling

Försvarsmakten ställer sig positiv till utredningens förslag om att införa en statlig elektronisk identitetshandling, och instämmer med utredningen om att det är ett statligt ansvar att grundidentifiera individer och utfärda elektroniska identitetshandlingar. Vidare instämmer myndigheten med att den statliga identitetshandlingen bör vara på den högsta tillitsnivån och vill understryka vikten av att upphandling, utveckling samt hantering av den elektroniska identitetshandlingen sker på ett säkert sätt.

I 1 § Förslag till lag om ändring i lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering framgår ett undantag för statliga myndigheter, kommuner och landsting från att ansluta sig till valfrihetssystemet. Detta undantag gäller efter beslut från regeringen. Exempel på undantag föreslås vara bundenhet av befintliga avtalsvillkor eller om tekniska anpassningar behöver göras av egna system. Försvarsmakten menar att utredningen i sitt förslag inte har beaktat den verksamhet som bedrivs inom försvarsområdet. Försvarsmakten anser att den egna myndigheten, tillsammans med övriga myndigheter inom försvarssektorn, ska undantas från förslaget. Detta med hänvisning till att försvarssektorns huvuduppgift är att försvara och upprätthålla rikets säkerhet. Denna huvuduppgift innefattar skydd av känslig information ur ett försvarsperspektiv. Detta ställer särskilt höga och specifika krav på informationssäkerhet och skydd vid val, framtagning, drift och förvaltning av tekniska lösningar där de leverantörer/utfärdare som får tillgång till dessa ingår. Ett lagkrav där försvarssektorn måste ansluta sig till valfrihetssystemet tar till stor del bort möjligheten att påverka kravbildningen gentemot leverantörerna vilket kan riskera men för rikets säkerhet.

Avsaknaden av information om vad utredningen avser med att E-identitet kan användas i hela den offentliga förvaltningen, gör att Försvarsmakten har svårt att

³ Ds 2017:66 Motståndskraft – Inriktning av totalförsvaret och utformning av det civila försvaret 2021-2025, s. 118-119

ta ställning till förslaget. Försvarsmakten anser därför att utredningen bör förtydliga sitt förslag med vilken faktiskt lösning som avses före digitaliseringsmyndigheten tilldelas uppdraget.

Förslaget avseende informationssäkerhet för produkten, noden, beskrivs tydligt i utredningen. Vad som däremot inte går att utläsa är om informationssäkerheten i en nationell nod går att upprätthålla eller inte går att upprätthålla. Med anledning av detta menar Försvarsmakten att det finns behov av förtydligande före beslut om kompletteringen med 9-17 §§ i *Förslag till lag om ändring i lagen (2016:561) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om elektronisk identifiering*.

Digital post - Mina meddelanden

Försvarsmakten noterar att utredningen har tagit hänsyn till svar som inkommit på remissen delbetänkande Digitalförvaltning.nu (SOU 2017:23) vad avser kravet på myndigheterna att sända post digitalt. I 7 § *Förslag till lag om infrastruktur för digital post* framgår att om det finns särskilda skäl för undantag får myndigheten underlåta att sända digital post. De särskilda skälen kan bland annat vara att en statlig myndighets verksamhetskaraktär är olämplig för att använda digital post i det enskilda fallet. Försvarsmakten anser att myndighetens verksamhetskaraktär är sådan att verksamheten inryms i begreppet särskilda skäl och därför kan myndigheten välja när digital post är lämplig eller olämplig. Försvarsmakten vill ändå trycka på att det i förarbetet till lagen ska finnas fler exempel på vad som kan ingå i särskilda skäl.

Även om det i lagförslaget finns undantag från att sända posten digitalt är Försvarsmaktens ståndpunkt fortsatt att det ska finnas valfrihet för en myndighet att ansluta sig till Mina meddelanden. I 11 § *Förslag till lag om infrastruktur för digital post* framgår att myndigheter under regeringen ska anslutas till infrastrukturen om inte regeringen har beslutat annat. Även här noterar Försvarsmakten att de remissvar som inlämnats vid delbetänkandet har beaktats. Enligt Försvarsmaktens mening bör myndigheten tillsammans med andra myndigheter inom försvarsområdet tillhöra de myndigheter som regeringen beslutar att undanta från att anslutas till infrastrukturen för digital post. Detta med anledning av att det av säkerhets- och sekretessskäl är olämpligt att dessa myndigheter skickar posten digitalt. För Försvarsmakten vars anställda kan omfattas av så kallad försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § *offentlighets- och sekretesslagen* är det direkt olämpligt att nyttja Mina meddelanden för exempelvis distribution av lönebesked.

Försvarsmakten kan förstå vidden av problematiken som utredningen framför, att privata utförare av kommunala angelägenheter samt privata företag och organisationer som utför uppgifter av allmänt intresse ska få ansluta sig till den digitala infrastrukturen. Försvarsmakten noterar dock en otydlighet om var i den digitala infrastrukturen som utredningen menar att de privata aktörerna ska

ansluta sig. Denna otydlighet gör det svårt för myndigheten att ta ställning till utredningens förslag. Trots detta vill Försvarsmakten ändå trycka på risken att skapa sårbarheter för nya hot utifrån ökar genom att tillåta privata aktörer att ansluta sig. De nya hot som riskerar att dyka upp kan vara antagonister som inte i första hand är ute efter information från myndigheter inom försvarssektorn, men som vid ett angrepp mot infrastrukturen kan få tillgång till känslig information vilket kan riskera men för rikets säkerhet. Försvarsmakten föreslår därför att en vidare utredning genomförs före beslut fattas om att tillåta företag och organisationer utanför den offentliga förvaltningen att få ansluta sig till den digitala infrastrukturen.

– o o o –

I beredning av detta ärende har deltagit försvarsjurist Katarina Stütz Norland, analytiker Amanda Renström, IT-arkitekt Åsa Ulwan och övlt Joakim Kindahl.

Detta yttrande har beslutats av generalmajor Fredrik Robertsson. Den slutliga handläggningen har genomförts av kommandör Per-Ola Johansson och försvarsanalytiker Helena Holmqvist den senare tillika föredragande.

Fredrik Robertsson
Försvarsmaktens CIO

Helena Holmqvist

Sändlista

Finansdepartementet (fi.remissvar@regeringskansliet.se,
fi.df.remissor@regeringskansliet)

Som orientering
Försvarsdepartementet

Inom HKV
LEDS INRI
LEDS PLANEK
LEDS JUR
LEDS CIO
LEDS STAB ÖB/GD stöd
PROD
INS
MUST